

İngiltere, Hollanda ve ABD’de Daha İyi Düzenleme Çalışmaları ve Bu Çalışmalardan Türkiye İçin Çıkarılabilecek Sonuçlar

Necati Yamaç*

1. Giriş

“Daha İyi Düzenleme” (*Better Regulation*), belli araçlar kullanılarak düzenleme yapma süreçlerinin ve düzenlemelerin iyileştirilmesi demektir. Bu araçlar; düzenleme yapma sürecinde danışma, basitleştirme, düzenlemeden kaynaklanan idari yüklerin azaltılması ve Düzenleyici Etki Analizidir (DEA). DEA (*Regulatory Impact Assessment*)¹, mevcut olan veya yeni hazırlanan düzenlemenin muhtemel sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerinin ölçülmesidir. Böylece, DEA’nın yapılmış olması karar alıcılara verilere dayalı olarak düzenleme yapma imkânı sağlamaktadır. Özellikle 2000 yılından sonra, bir düzenleme yapma tekniği olarak DEA Avrupa Birliği’nin de gündemine girmiştir.²

“Daha İyi Düzenleme” anlayışı, 2000 yılında Avrupa Birliği (AB) Bakanlar Konseyi’nin kabul ettiği Lizbon Stratejisi’ne ulaşmada önemli bir araç

* Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Uzmanı.
E-posta: necatiyamac@yahoo.com

¹ *Regulatory Impact Assessment* kavramı, başlangıçta Düzenleyici Etki Analizi olarak değil de Mevzuat Etki Analizi olarak Türkçeye çevrilseydi ve ilgili Yönetmelik ile Genelge’de bu şekilde yer alsaydı daha doğru olurdu.

² http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/mandelkern_report.pdf

olarak görülmektedir. Lizbon Stratejisi'nin amacı, AB'yi 2010 yılına kadar dünyanın en rekabetçi, dinamik ve bilgiye dayalı ekonomisi haline getirmektir. Bu hedefe ulaşmak için iş dünyasının üzerindeki düzenleme (mevzuat) kaynaklı gereksiz yüklerin kaldırılması, düzenleyici ortamın iyileştirilmesi ve düzenlemelerin kalitesinin artırılması gerekmektedir. Bu durumda mevzuat kaynaklı yüklerin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerinin kapsamlı olarak ölçülmesi sorunu karşımızda durmaktadır. Mevzuat hazırlama ortamının basitleştirilmesini, ulusal ve AB düzeyinde kamu yönetimi performansının artırılmasını sağlayacak daha koordineli bir çalışma stratejisi belirlemek üzere Mandelkern Grubu kuruldu ve bu Grup, "Mandelkern Raporu"³ olarak adlandırılan bir rapor hazırladı.

Mandelkern Raporu, "Daha İyi Düzenleme" araçlarından olan DEA'ya ve danışma sürecine özellikle vurgu yapmıştır.

Adı geçen rapor, iyi bir DEA uygulaması için düzenleme yapma süreciyle ilgili olarak şu önerilerde bulunmuştur;

- Ele alınacak problemin tanımlanması,
- Problemin çözümüne ilgili farklı alternatifler tespit edilmesi,
- Alternatif çözümlerin her birinin DEA'sının yapılması (alternatif seçeneklerle ilgili genel bir etki analizi yapılması ama tercih edilen seçenekle ilgili ise tam bir etki analizi yapılması).

2000 yılında Mandalkern Grubunun kurulmasının yanı sıra, 2003 yılında AB kurumları arasında "Daha İyi Düzenleme" ile ilgili bir anlaşma imzalanmıştır. 2005 yılında da *ex ante* etki analizinin kapsamı, Konsey ve Parlamento tarafından yapılan düzenleme değişiklik önerilerini de kapsayacak şekilde değiştirilmiştir. Dolayısıyla, "Daha İyi Düzenleme"nin önemli bir aracı olarak etki analizi artık hem AB kurumlarının kendi içerisindeki düzenlemelerde uygulanacak hem de üye devletlerin kendi aralarında uygulanacaktır. AB Komisyonu, "Daha İyi Düzenleme" araçlarının üye ülkelerdeki bütün düzenleyiciler tarafından uygulanması için üye ülkelerle işbirliği yapılmasını

---

³ <http://www.thecre.com/eu-oira/oira.be.mg.initial.htm>

kararlaştırmıştır. Bizim gibi AB’ye aday ülkelerde, uyum sağlayacağımız AB müktesebatının sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerinin analiz sonuçlarının idari kapasitemizin artırılmasını gerektirmesi durumunda DEA, mevzuatımızın AB müktesebatıyla uyumlaştırılması için geçiş süresi alınması sonucunu doğurabilir. DEA; AB kurumlarında, AB’ye üye ve aday ülkelerde, verilere dayalı ortak bir düzenleme yapma tekniği olarak ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, ülkemizde de DEA’nın uygulanmasıyla ilgili çalışmalar yürütülmektedir.

Kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmalarının hız kazandığı ülkemizde, nitelikli bir kamu yönetimi için nitelikli mevzuatın olması vazgeçilmezdir. Nitelikli mevzuat, mevzuat (Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Tüzük, Yönetmelik ve diğer alt düzenleyici işlemler) yapma sürecinin iyileştirilmesi ile mümkündür. Bu sürecin iyileştirilmesi için “düzenleme yapma sürecinde danışma, basitleştirme, düzenlemeden kaynaklanan idari yüklerin azaltılması ve DEA” gibi “Daha İyi Düzenleme” araçlarından yararlanılmaktadır. DEA ülkemiz için yeni bir teknik olup 17 Şubat 2006 tarihinde yürürlüğe giren Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’te ve Acil Eylem Planı’nda yapılması öngörülmektedir. Ancak, hazırlanan kanun ve yönetmelik taslaklarının muhtemel ekonomik ve sosyal etkilerinin ölçülmesi de bir maliyet unsuru olduğundan, etki analizi sürecinin baştan iyi kurgulanması gerekmektedir. Bu anlamda, düzenleme yapma tekniği olarak etki analizini başarılı bir şekilde uygulayan ülkelerin tecrübelerinden faydalanmak ve Türkiye uygulaması için çıkarımlarda bulunmak faydalı olacaktır.

Bu çalışmada İngiltere, Hollanda ve Amerika Birleşik Devletleri’nin (ABD) düzenleme yapma süreçlerini iyileştirme çalışmaları incelenmiştir. Her ülkenin kendine has kanun yapma süreçleri vardır ve bu ülkeler daha iyi düzenleme hazırlama sürecinde bazı yönlerden oldukça başarılıdır. Adı geçen ülke örneklerinin incelenmesindeki amaç, bu ülkelerin daha iyi düzenleme yapma süreciyle ilgili olarak ortaya koydukları “iyi uygulama örnekleri”ni kurumları, süreçleri ve işleyişleri ile birlikte incelemek ve ülkemizdeki DEA çalışmaları için incelenen ülkelerin tecrübelerinden bazı sonuçlar çıkarmaktır.

2. İngiltere

2.1. İngiltere’de Daha İyi Düzenleme Çalışmaları

2.1.1. Kurumlar

Tablo 1.

“Daha İyi Düzenleme ile Görevli Kurumlar/Kişiler	“Daha İyi Düzenleme” Kurumlarının Görevleri
Düzenleyici reformla görevli bakanlar	Güncelliğini yitirmiş ve eski kalmış düzenlemeleri ayıklamak.
Hesap verilebilirliğin artırılması için oluşturulmuş komisyon (tecrübeli, kıdemli bakanlar, üst düzey görevliler ve “Daha İyi Düzenleme Görev Gücü ((BRTF))” ekibinin başkanından oluşur.)	Her birimin “daha iyi düzenleme” alanında ne kadar ilerleme sağladığına ilişkin “ilerleme raporu” hazırlamak.
Birimlerde bulunan Düzenleyici Etki Birimleri (DRIU)	Düzenleme faaliyetlerini koordine etmek, düzenleme yapan kişi/kurumlara tavsiyelerde bulunmak.
Kabine Ofisi’nde bulunan Düzenleyici Etki Birimi (RIU)	Yapılan etki analizini dışardan bir kurum olarak kontrol etmek.
Daha İyi Düzenleme Görev Gücü (BRTF) Birimi (üyeleri; özel sektörden temsilciler, vatandaş, tüketici grupları, sendikalar, sivil toplum kuruluşları) 1997 yılında kurulmuştur.	Düzenlemenin etkinliğinin ve güvenilirliğinin artırılması için hükümete tavsiyelerde bulunmak.
Daha İyi Düzenleme Birimi (BRE)	Daha iyi düzenleme yapmak ve kamu ve özel sektörde gereksiz bürokrasiyi azaltmak.
Daha İyi Düzenleme Komisyonu (BRC)-Bağımsız bir kuruluştur.	Düzenlemenin belli standartları karşılaması için hükümete tavsiyelerde bulunmak.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, İngiltere’de “Daha İyi Düzenleme” ile ilgili kurumların yanı sıra aynı işle görevli bakanlar ve üst düzey kamu yöneticileri de bulunmaktadır. Söz konusu üst düzey yöneticiler, güncelliğini yitirmiş, hiç bir ihtiyacı karşılamayan ve artık bir yük haline gelmiş gereksiz düzenlemenin ayıklanması işini yürütmektedirler ve yapılacak yeni düzenleme için de şu kriteri uygulamaya çalışmaktadırlar; gerçekten gerekli değilse ve özel sektöre minimum maliyetten daha fazla maliyet getiriyorsa yeni bir düzenleme yapılmamalıdır. İngiltere’de, bazı durumlarda hiç düzenleme yapmamak, düzenleme yapmaya göre daha avantajlı bir seçenek olarak değerlendirilmektedir.

Düzenleyici reformla görevli bakanlar, “Hesap Verebilirlik Komisyonu”na, her devlet kuruluşunun ne kadar yeni düzenleme yayınladığına ve ne kadarını da yürürlükten kaldırdığına ilişkin rapor hazırlamaktadır. Kamu kurumları düzenleyici reformla ilgili performanslarını “Kabine Ofisi”ne rapor etmektedir. Bu bağlamda her bakanın kendisine bağlı birimlerce hazırlanan DEA’yı imzalaması gerekmektedir. İngiltere’de her kamu bünyesinde DEA ile ilgili bir birim bulunmaktadır ve bu birimler merkezdeki Kabine Ofisi’ne bağlıdır. Tüm kamu kurumlarında daha iyi düzenleme faaliyetleri ile ilgili koordinasyonu yapan birim ise Düzenleyici Etki Birimleri (DRIU) olarak adlandırılmaktadır. Bu birim Kabine Ofisi Düzenleyici Etki Birimi (RIU) adlı merkezi bir kuruma karşı sorumludur.⁴

2.1.2. Daha İyi Düzenleme Yapma Sürecinde Danışma

İngiltere, düzenleme yapma sürecinde düzenlemeden etkilenenlere danışma, onların görüşünü alma bakımından ileri düzeyde sayılabilecek bir ülkedir. Danışmada önemli olan husus, düzenleme hazırlama sürecinde danışma sürecini mümkün mertebe erken başlatmak ve hazırlanan mevzuattan etkilenmesi muhtemel kesimlerin (paydaşların) görüşünü dikkate almaktır. İngiltere’de, düzenlemeden etkilenecek olanların görüşünün alınması için en az 12 haftalık bir süre ve yorum yapmalarına yardımcı olacak şekilde düzenleme taslağına ilişkin bilgi verilmesi gerektiği düşünülmektedir.⁵

İngiltere’de hükümet, kamu-özel sektöre, sivil toplum kuruluşlarına ve bireylere düzenlemeden kaynaklanan bürokrasi problemlerine ve bu problemin ortadan kaldırılmasına ilişkin önerilerini değişik yollarla sunmalarını istemektedir. Daha iyi düzenleme birimi, bürokratik yükün azaltılmasına ilişkin her öneriye ayrı bir önem verdiklerini ve öneri sahiplerine yapmış oldukları başvuru için önerileriyle ilgili bilgi verileceğini açıkça internet sayfalarında beyan etmişlerdir. İnternet sayfasındaki ibare aynen şöyledir:

⁴ http://mfcz.cz/cps/rde/xbcr/mfcz/OECD_Regulation_ImpactAssess_Inventory_2004.pdf

⁵ <http://www.cabinetoffice.gov.uk/regulation/documents/consultation/pdf/2005.pdf>,
<http://www.brc.gov.uk/downloads/pdf/lessismore.pdf>

Düzenlemeden kaynaklanan bürokrasinin azaltılmasına ilişkin öneriniz, ilgili kamu kuruluşuna gönderilecektir ve e-mail yoluyla yaptığımız öneriye ilişkin bir “alındı fişi” alacaksınız. Önerinize 90 iş günü içerisinde cevap verilecektir.⁶

Hükümetin danışma politikasının bir parçası olarak “Daha İyi Düzenleme Birimi (BRE)”, hükümetin hazırladığı düzenlemelerle ilgili danıştığı kişilerle görüşüp onlara danışma sürecinin nasıl daha iyileştirilebileceğini sormaktadır. Bu çerçevede “Daha İyi Düzenleme Birimi (BRE)”, daha geniş çaplı seminerler düzenlemektedir.

İngiltere hükümeti, hazırlanmış olan “danışma prensipleri”ne düzenleme yapma sürecinde uyulup uyulmadığını her yıl ölçmekte ve bu konuda yıllık raporlar yayınlamaktadır. Burada, İngiltere hükümetinin bir birimi olan Kabine Ofisinin amacı, danışma ile ilgili iyi uygulamaların tüm kamu kurumlarında uygulanmasını ve danışma süresinin 12 haftadan az olmamasını sağlamaktır.

Etkin bir danışmanın gerçekleşmesi için İngiltere’nin “Daha İyi Düzenleme” grubunun tespit ettiği prensipler şunlardır;⁷

- Danışma geniş bir çevrenin katılımıyla yapılmalıdır,
- Yazılı-resmi danışmadan önce gayri resmi danışma yapılmalıdır,
- Danışma süreci erken başlatılmalı ve sürekli olarak devam etmelidir,
- Düzenleme önerisinin karşı taraflarca net bir şekilde anlaşılması sağlanmalıdır,
- Öneriye görüş bildireceklere belli bir süre verilmelidir,
- Düzenleme önerisine ilişkin görüş verenlere de karşı cevap verilmelidir,
- Her birimin danışma performansı izlenmelidir.

---

⁶ <http://www.betterregulation.gov.uk/>

⁷ <http://www.cabinetoffice.gov.uk/regulation/documents/consultation/pdf/code.pdf>

Düzenleme yapma sürecinde danışma ile ilgili olarak vurgulanması gereken noktalardan biri de; katılım kültürünün yeterince gelişmediği ülkelerde danışmadan beklenen yararın sağlanamama ihtimalinin olmasıdır. Bu nedenle, İngiltere'de, yazılı olmayan danışma türüne ek olarak başka danışma türleri de önerilmektedir. Bunlar; yapılacak düzenlemeden etkilenecek olanların katılacağı toplantı, kamuya açık toplantılar, internet-web forumları, kamuoyu araştırmalarıdır.⁸

2.1.3. Basitleştirme ve İdari Yükün Azaltılması

İdari yükün azaltılma sebebi, yasal düzenlemelerin iş dünyasına yük getirmesidir.⁹ Bu anlamda, İngiliz mevzuatının gereklerini yerine getirmenin yıllık maliyeti 20-40 milyar sterlin dolayındadır. Böyle bir maliyetin ortaya çıkış sebebi; büyümeye, verimliliğe ve yeniliklere ayrılacak mali kaynakların, düzenlemenin özel sektöre getirdiği yük nedeniyle ayrılamamasıdır. Bununla birlikte İngiltere, idari yükün azaltılmasını sistematik olarak ele alamamıştır. Bu nedenle, düzenlemenin etkinliğini artırarak hükümetin başarısını artıracak bir mekanizmaya ihtiyaç duyulmaktadır.¹⁰ Bu konuda başarılı olan Hollanda tecrübesinden faydalanılmaktadır. İngiltere'de düzenleme kaynaklı idari maliyetlerin azaltılması durumunda milli gelirin %1'den daha fazla artacağı öngörülmektedir.¹¹ İdari yükün azaltılmasında, her bir yeni düzenlemenin yürürlüğe girmesine karşılık yürürlükteki düzenlemeden de bir tanesinin yürürlükten kaldırılması ile toplam mevzuat sayısının aşırı bir şekilde artmasını engellemenin önemli bir yeri vardır.¹²

"Daha İyi Düzenleme Komisyonu", hükümete düzenlemelerin basitleştirilmesi için şu tavsiyelerde bulunmaktadır;¹³

⁸ <http://www.cabinetoffice.gov.uk/regulation/documents/consultation/pdf/code.pdf>

⁹ Düzenlemelerin neden maliyet unsuru olduğuna ilişkin olarak bkz. R.W Hahn, J.L. Guasch, "The Costs and Benefits of Regulation: Implications for Developing Countries", March 1997.

¹⁰ <http://www.brc.gov.uk/downloads/pdf/lessismore.pdf>

¹¹ http://www.cabinetoffice.gov.uk/about_the_cabinet_office/speeches/murphy/html/index.asp

¹² <http://www.brc.gov.uk/downloads/pdf/lessismore.pdf>

¹³ C.M. Radaelli, "Regulatory Governance in the EU Countries" konulu tebliğ, Exeter Üniversitesi, 20-22 Temmuz 2006.

- Mevzuat kaynaklı idari yükün ölçülmesi,
- Söz konusu idari yüklerin ortadan kaldırılması için plan hazırlanması, yayınlanması ve bu plana nasıl ulaşılabileceğinin belirtilmesi.

“Daha İyi Düzenleme Komisyonu”nun önerdiği gibi İngiltere hükümeti ve düzenleme yapan kuruluşlar basitleştirme planı hazırlamışlardır. Bu plana göre, mevzuatın özel sektöre getirdiği idari yüklerde 2010 yılına kadar 2 milyar sterlinlik bir azalma öngörülmektedir. 2006 yılında yayınlanan basitleştirme planına göre; mevzuat kaynaklı idari yükler ölçülmüş, ilgili birimler 2010 yılına kadar idari yüklerde en az % 25’lik bir azalma sağlamayı kabul etmişlerdir. 19 adet basitleştirme planı yayımlanmış olup bu planlar, güncelliğini yitiren ve gereksiz görülen düzenlemenin ayıklanmasına yönelik 500 adet yöntem içermektedir.

İngiltere’de mevzuatın basitleştirilmesinde şu yöntemlere uyulmaktadır;

- Belli konulardaki düzenlemelerin yürürlükten kaldırılması,
- Düzenlemelerin bir araya getirilmesi ve daha anlaşılır bir biçimde yeniden ifade edilmesi,
- Birbiriyle çakışan ve tutarsız düzenlemelerin rasyonel hale getirilmesi,
- İdari yüklerin azaltılması.

“Daha İyi Düzenleme”, İngiltere’nin ülke olarak verimliliğinin artırılması, kamu hizmetlerinin modernleştirilmesi ve ekonomik reforma katkıda bulunması bakımından merkezi bir yere sahiptir. İngiltere’nin mevzuat anlayışı şudur:

Sadece gerektiği zaman düzenleme yap, düzenleme yapmak gerekiyorsa da bunu en az idari yük getirecek şekilde yap.

İngiltere’de idari yüklerin hesaplanması 18 aylık bir zamanda yapılabilmektedir. İdari yükün hesaplanmasında hükümet, standart maliyet modelini kullanmıştır. 2005 Mayıs itibarıyla ölçülen yıllık idari yük, 13,7 milyar sterlin olmuştur.¹⁴

---

¹⁴ C.M. Radaelli, a.g.t.

2.2. İngiltere’nin “Daha İyi Düzenleme” Deneyimi¹⁵ ve Bu Deneyimden Çıkarılabilecek Sonuçlar

İngiltere kamu yönetimi reformu, 1980’lerin başlarında İngiliz kamu yönetiminde kültürel değişime yol açmıştır. Bu kültürel değişim, prosedür odaklı bürokrasiyi performans odaklı, etkinlik amaçlı bir yapıya dönüştürmüştür. Yeni kamu yönetimi anlayışının uygulanması, İngiliz kamu yönetiminde önemli ölçüde verimliliği artırmıştır. Bunu da piyasa tipi mekanizmalar ve devletin etkin bir şekilde yerine getiremediği işlerin özel sektöre gördürülmesi yoluyla gerçekleştirmiştir.

1992 yılında, birçok birimin idari yükün azaltılması hedefini gerçekleştirmediği görüldü. Bunun üzerine, yorumcular ve politikacılar, bürokrasinin azaltılması ve işlerin daha hızlı yapılabilmesi için İngiltere kamu yönetiminde daha fazla kültürel değişime ihtiyaç olduğu sonucuna ulaştılar. Bu kapsamda, 1992’de başlatılan reform dalgası, yeni ve sektör bazlı kurumların kurulmasına yol açmıştır. Bunlardan birisi de *Deregulation Task Force*’tur. 1994’te çıkarılan yasaya göre bazı kamu sektör işleri özel sektör eliyle de görülebilir hale gelmiştir. Ayrıca, eski ve yeni düzenlemelerin özel sektör üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi de zorunlu hale getirilmiştir. Fakat, çok çaba gösterilmesine rağmen mevzuatla getirilen zorunluluklara uyumun getirdiği maliyetin azaltılmasına ilişkin önemli bir ilerleme sağlanamaması üzerine birimlerden planladıkları düzenleme faaliyetlerine ilişkin aylık rapor hazırlamaları istenmiştir.

1998 yılında Tony Blair’in başbakan olduğu dönemde, “Tam Etki Analizi”ne dayanan gerçek DEA prosedürü getirilmiştir. 2000 yılında deregulasyon birimi, fonksiyonları ve iç yapısı itibarıyla önemli ölçüde yeniden yapılandırılmış ve Düzenleyici Etki Birimi (RIU) adını almıştır. RIU adında değişik kurumlarda birçok birim kurulmuş ve bu birimler arasında koordinasyonu ve gözetimi sağlayan bölümler arası bir birim kurulmuş ve daha çok işbirliği yaklaşımı benimsenmiştir.

---

¹⁵ A. Renda, “Impact Assessment in The EU”, The State of The Art and The Art of The State, Centre For European Policy Studies, Brussels, 2006, s. 29-37.

1997 yılında, Düzenleyici Etki Birimi'nin (RIU) içinde *Deregulation Task Force*'un yerine BRTF kuruldu. İş dünyası, tüketiciler ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşan bu kurumun görevlerinden biri, istişari görüş vermektir. BRTF, önerilen düzenlemenin “gerekli, hakkaniyete uygun, anlaşılması ve uygulanması kolay” olduğu gibi hususlarda hükümete rapor hazırlar. Bunun yanı sıra, BRTF birimlere düzenleme yaparken yardımcı olması için tavsiye niteliğinde prensiplerden oluşan rehber yayınlar. BRTF'nin oynadığı en önemli rol, bu tür yol gösterici prensiplerin hazırlanmasında olmuştur. BRTF aynı zamanda, düzenlemelerin basitleştirilmesi ve gereğinden fazla düzenlemenin önüne geçilebilmesi için hiç düzenleme yapmamayı da bu prensipler arasında saymıştır.

BRTF, düzenleme yapılırken uyulması gereken prensipleri belirlemiştir. Bunlar şunlardır;

1. Önerilen düzenlemenin geniş bir siyasi desteğe sahip olması,
2. Pratikte uygulanabilir olması,
3. Anlaşılması kolay olması,
4. İyice değerlendirilmeden düzenleme yapılmaması,
5. Beklenmedik sonuçların ortaya çıkmasından kaçınılması,
6. Fayda-maliyet ve risk dengesi.

2005 yılında Gordon Brown yeni bir “İyi Düzenleme Eylem Planı” başlattı. Bu eylem planı yeni bir ölçme-tahmin etme yöntemi getirmiştir. Bunun amacı, riske dayalı yaklaşımın düzenleme sürecinde karar alma mekanizmasına entegre edilmesi, bürokraside sıkça karşılaşılan form doldurma mecburiyetinin ve düzenlemeden kaynaklanan bilgi sağlama mecburiyetinin kaldırılmasıydı.

Eylem Planı çerçevesinde, birimler iş dünyasına getirdikleri toplam idari yükü (form doldurma mecburiyetinin, süregelen denetimlerin, bilgi sağlama yükümlülüğünün getirdiği maliyetleri) ölçmeye başlayacaklardır. Ayrıca, iş dünyasından düzenleme yapılması gereken alanları ve bunların maliyetlerini ortaya koymaları istenecek. Kabine Ofisi'nin içinde Hesap Verebilirlik

Komisyonu'na, 2006 yılı bütçe öncesi raporuna kadar her birim için azaltılacak idari yükü belirleme görevi verilecektir. 2006 yılının başlarında birimler, basitleştirme ile ilgili planlarını hazırlayacaklar ve bunu yaparken de mevcut mevzuatı gözden geçirecekler ve iş dünyasından gelen önerileri ve BRTF tarafından yayınlanan prensipleri dikkate alacaklardır.

2005 yılında İngiltere hükümeti BRTF'nin raporunda yayınladığı tavsiyeleri kabul etmiş ve aşağıda belirtilen amaçlar üzerinde yoğunlaşmaya karar vermiştir;

1. Gerekiyorsa düzenleme yapmak ve düzenlemenin risk ile orantılı olmasını gözetmek,
2. Düzenlemelerin uygulanmasından ortaya çıkacak maliyetin azaltılması için iddialı hedeflerin belirlenmesi,
3. Yapılan düzenlemelerin uygulamaya konması ve uygulamaya konulup konulmadığının denetlenmesi.

Ulusal Denetim Ofisi'ne 2006 yılının sonuna kadar, yapılan düzenlemelerin getirdiği yükü azaltma ile ilgili olarak birimlerin performansını Parlamento'ya rapor edip sunma görevi verildi.

John Hutton'a göre, gereksiz düzenlemelerden kurtulmak ve yeni riske dayalı yaklaşımı uygulamak İngiltere'nin milli gelirini uzun dönemde % 1 artıracaktır—ki bu İngiltere ekonomisi için 10 milyar sterlin demektir. Yine BRTF'nin hesaplamalarına göre, standart maliyet modelinin kabul edilmesi ve uygulanması, düzenlemelerin iş dünyasına getireceği yükü 7.5 milyar sterlin azaltacaktır. Bu da orta vadede İngiltere gayrisafi yurt içi hâsılasının 16 milyar sterlin artması demektir.

İngiltere, etki analizi konusunda oldukça ileri olmasına rağmen, bu ülkeye her yönüyle mükemmel denemez. İngiltere hala daha iyi düzenleme yapma konusunda eksikliklerini gidermek için düzenleme sürecini sürekli gözden geçirerek iyileştirmeye çalışmaktadır. Bu süreçte tespit edilen bazı eksiklikler şunlardır; Kabine Ofisi'nin başlattığı girişimlerde koordinasyon sorunu yaşanması, etki analizi sürecinde izlenen metodların yeniden gözden geçirilmesi ve bu süreçte başrol oynayan kurumların ihtiyaca göre sürekli olarak yeniden yapılandırılmaları.

İngiltere kamu yönetiminde; Weberian bürokrasi anlayışının aksine yeni kamu yönetimi anlayışının hakim olması, daha iyi düzenleme yapma arayışları kapsamında danışma, basitleştirme ve düzenlemelerin fayda ve maliyetlerinin değerlendirilmesi için gerekli olan ekonomik analiz yapma gibi adımlara yönelik iyi bir altyapı hazırlamıştır. Yapılacak yeni düzenlemelerden etkilenecek olanlara danışılma sürecinde elektronik iletişim araçlarının iyi kullanılması ve iyi düzenleme yapma programının tüm ayrıntılarıyla planlanıp uygulama sonuçlarının sürekli takip edilmesi İngiltere'nin bu alandaki güçlü yönleridir.

3. Hollanda

3.1. Hollanda'da Daha İyi Düzenleme Çalışmaları

3.1.1. Kurumlar

Tablo 2.

Düzenleyici Kurumlar	Düzenleyici Kurumların Görevleri
Yardım Masası	Gerekli bilgileri ve analizleri toplamak.
Kamu Hizmeti Komisyonu	Düzenleyici reformla ilgili öncelikleri belirlemek. Bu konuda çalışma grubunu görevlendirmek.
Geçici Çalışma Grupları	Bakanlar komitesi için spesifik öneriler hazırlamak.
Bakanlar Komitesi	Reform programı için bakanlar arasında koordinasyonu sağlamak
Bağımsız Gözden Geçirme Komitesi (3 akademisyen, 3 bakanlık çalışanı, 3 hükümet temsilcisinden oluşmaktadır.)	Gözden geçirme sonucu oluşturulan raporları incelemek.
ACTAL (İdari yükün azaltılmasına ilişkin olarak hükümete tavsiyelerde bulunan bağımsız bir organ)	Yeni düzenleme önerilerinin idari yükü nasıl etkileyeceğine ilişkin yapılan hesaplamaları incelemek.
Maliye Bakanı	Parlamento'ya idari yükün azaltılmasına ilişkin yapılan çalışmaları rapor halinde sunmak.
IPAL-Birimler Arası Çalışma Grubu	Tüm kamuda idari yükün azaltılması faaliyetlerini koordine etmek.
Kamu Görevlileri Ünitesi (Her birimde kurulmuştur.)	İdari yükün azaltılması faaliyetlerini desteklemek.
Üst düzey kamu yöneticileri ve özel sektör temsilcilerinden oluşan karma komisyon (Her birimde kurulmuştur.)	İdari yükün azaltılması önerilerini incelemek.
Sosyal ve Ekonomik Konsey	Danışmanlık hizmeti vermek.

Görüldüğü gibi Hollanda'da düzenleyici reform sürecini yönetmek üzere çok sayıda değişik kurum yer almaktadır. Bu kurumların yanında, bilgilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması konusunda bakanlara yardım eden Yardım Masası da bulunmaktadır. Yardım Masası'nın, gerekli araştırmaların finanse edilmesi için kuruluşlara kaynak sağlanması, başbakanın başkanlık ettiği bakanlar komitesi reform sürecinin yönetilmesi gibi görevleri de bulunmaktadır. Bağımsız Kamu Hizmeti Komisyonu ise reform önceliklerinin belirlenmesi ile kamu görevlileri, özel sektör, üniversite ve yerel yönetimlerden gelen uzmanlardan oluşan geçici çalışma gruplarının oluşturulmasını sağlar.¹⁶

3.1.2. Daha İyi Düzenleme Yapma Sürecinde Danışma

Hollanda son yıllarda düzenlemelerden kaynaklanan sorunlarla mücadele anlamında hızlı bir dönüşüm yaşamasına rağmen, düzenleme hazırlama sürecinde gerekli olan tüm ilgili kesimlere danışılmadığına dair eleştiriler almaktadır. İlgili tüm kesimlere danışılmaması ise düzenleme hazırlama sürecinde geniş takdir yetkisi ile hareket edilmesine neden olmaktadır. Bunun sonucu olarak, düzenleme hazırlama sürecinde şeffaflık azalmakta ve belli kesimlerin düzenlemenin içeriğine ciddi biçimde yön verme imkanı doğmaktadır. Halkın katılımının istenen düzeyde olmaması, Hollanda'da danışma süreciyle ilgili yaşanan başka bir sorundur. Bu nedenle, halkın düzenleme hazırlama sürecine katılımının sağlanması Hollanda için öncelik arz etmektedir.¹⁷

3.1.3. Basitleştirme ve İdari Yükün Azaltılması

Hollanda'da düzenleme kaynaklı idari yükün azaltılması, esas olarak ACTAL tarafından yerine getirilmektedir. Bağımsız bir kuruluş olan ACTAL, özel sektörün üzerindeki idari yükün azaltılması için hükümeti teşvik

---

¹⁶ http://www.brad.ac.uk/irq/documents/archive/Quality_of_Regulation_Australia_in_an_International_Context.pdf

¹⁷ <http://www.oecd.org/dataoecd/44/39/2507037.pdf>

etme, hükümete tavsiyelerde bulunma ve süreç izleme gibi çeşitli görevleri vardır. ACTAL; siyaset, iş dünyası ve üniversitelerden gelen üyelerden oluşmakta ve hükümetin belirlediği idari yükün %25 oranında azaltılması hedefine önemli destek sağlamaktadır. Herhangi bir bakan, düzenleme taslağını bakanlar kuruluna götürmeden önce, ACTAL söz konusu düzenleme için ilgili birimle görüşüp bu birimin idari yükün azaltılmasına ilişkin görevi yeterince yerine getirip getirmediğini araştırır ve bu konudaki görüşünü yazılı olarak hazırlar. ACTAL, bir bakanın idari yükün azaltılması konusunda yeterince çaba sarf etmediğine yönelik bir tespitte bulunur ise, bu hususu kamuoyu ile paylaşıp halkın bu konulardaki bilincini artırmaya çalışır.¹⁸

Hollanda'nın düzenleme bakımından üzerine yoğunlaştığı ve başarılı olduğu alan idari yükün azaltılmasıdır. 1994 ile 1998 yılları arasında Hollanda'nın idari yükün azaltılması motivasyonunda bir düşme görülse de, 2003 yılında Hollanda kararlı bir şekilde o zamana kadar yapılan çalışmalarını gözden geçirmiş ve düzenleme politikasındaki eksiklikleri tespit etmiştir. Hollanda, idari yükün azaltılması hedefine ulaşmada en önemli hususu idari yükün ölçülmesi olarak tespit etmiştir. Bu bağlamda 2002 yılında Hollanda'da düzenlemelerden kaynaklanan idari yükün 16,4 milyar euro (ki bu miktar, gayrisafi yurt içi hasılasının %3,6'sı demektir) olduğu hesaplanmıştır. 2007'nin sonuna kadar idari yükün % 25 oranında düşürülmesi ve gayrisafi yurt içi hasılanın %1,5 oranında artırılması hedef olarak ortaya konmuştur.¹⁹

Mevzuat kaynaklı idari yükün azaltılması sürecinde, idari yükün azaltılmasına yönelik olarak her bakan kendi alanıyla ilgili mevcut düzenlemelerden hangilerinin gözden geçirilmesi gerektiğine ve bu çerçevede idari yükün nasıl azaltılacağına dair önerilerini Parlamento'ya sunar. Bu öneriler özel sektör temsilcileriyle de görüşülerek geliştirilir. Öneriler incelendiğinde idari yükün azaltılması bakımından esas unsurun, düzenlemenin muhataplarından sağlanmasını istediği, ama gereksiz olan hususların ayıklanması olduğu görülecektir. Bu da modern bilgi ve iletişim teknikleri kullanılarak, düzenlemenin muhataplarından istediği "bilgi sağlanması gereken alanların" tekrar gözden

¹⁸ <http://www.brc.gov.uk/downloads/pdf/lessismore.pdf>

¹⁹ <http://www.brc.gov.uk/downloads/pdf/lessismore.pdf>

geçirilmesi ve muhataplarına daha az yük getiren düzenleme seçeneğinin tercih edilmesi yoluyla sağlanabilir.²⁰

İdari yükün azaltılması hedefine ulaşma sorumluluğuna sahip olan Hollanda Maliye Bakanı, bu hedefe ne kadar yaklaştığını ortaya koyan raporu her altı ayda bir Parlamento’ya sunar. Maliye Bakanı, tüm birimler arasında koordinasyonu sağlayan “Birimler Arası Çalışma Grubu”nun da yardımını almaktadır.

4. ABD

4.1. ABD’de Daha İyi Düzenleme Çalışmaları

4.1.1. Kurumlar

Tablo 3.

Düzenlemelerin Yönetiminden Sorumlu Kurumlar	Görevleri
Bilgi ve Düzenleme İşleri Ofisi (OIRA) Ekonomi, yönetim hukuku, düzenleyici değerlendirme, risk değerlendirmesi, mühendislik, istatistik, sağlık ve eczacılık alanlarında çalışan akademisyenlerden oluşan bilimsel tavsiye kurulu	Düzenlemeleri ve etki analizini gözden geçirmek, Başkan’ın politikalarıyla çelişen kararları belirlemek, düzenleyici kurumlarla diğer sorunları tartışmak ve bunlara alternatifler önermek.
Bütçe ve Yönetim Ofisi (OMB)	DEA üzerinde kalite kontrolü yapmak.

OIRA, OMB’ye bağlı bir kurumdur. OIRA önemli düzenlemeleri, planlama aşamasında, öneri için yayınlanmadan önce ve son olarak da nihai yayımından önce olmak üzere üç defa inceler. OIRA’nın görevleri; kurumların politika ve kararlarının Başkan’ın politika ve öncelikleriyle uyumlu olup olmadığını belirlemek, kurumlar arasında eşgüdümü sağlamak, kurumlar arasındaki çelişkileri tartışmak ve tutarlılığı sağlayacak öneriler getirmektir. OIRA, teknik konuları çözmek amacıyla bünyesinde bilimsel ve mühendislik alanlarından geniş bir kadro bulundurmaktadır.²¹

²⁰ http://www.administratievelasten.nl/default.asp?CMS_ITEM=1FB1E52BE6E74675B3C6AC5F1A6F01A5X1X40260X07

²¹ <http://www.whitehouse.gov/omb/infoereg/regpol.html>;
<http://www.ombwatch.org/article/articleview/2995/1/49>

ABD sisteminde OIRA, etki analizi yeterli düzeyde yapılmamış düzenleme taslaklarını, yeniden incelenmek üzere teklif sahibi kuruma geri gönderme yetkisine sahiptir.

4.1.2. Daha İyi Düzenleme Yapma Sürecinde Danışma

ABD, DEA kamuoyuna danışma ve bu süreci sistemleştirerek resmi ve standart hale getirme konusunda en ileri ülkelerden biridir. DEA raporları, düzenlemelerin hem taslak hem de nihai aşamasında inceleyip yorumlayabilmeleri için bütün ilgililere duyurulur. Daha erken aşamalardaki görüş alma, OMB'nin kaliteyi artırma ve tutarsızlıkları giderme konusundaki şansını artırmaktadır. ABD'de uluslararası iyi uygulamalarla da örtüşen oldukça açık ve ulaşılabilir bir düzenleme süreci vardır. Bu süreç bütün vatandaşlara açıktır. Bu şeffaf uygulama ABD'deki düzenlemelerin kalitesini ve meşruiyetini artırmaktadır.²²

1946 yılında çıkarılan İdari Usul Yasası, vatandaşların düzenleme sürecine katılımını teşvik etmektedir. Bu Yasayla herkese açıklık ilkesi temelinde vatandaşlara katılım hakkı tanınmıştır. Yasaya göre kurumların kamuoyuna görüşlerini yazılı olarak bildirmesi için en az 30 günlük süre vermesi ve kendilerine ulaşan bütün görüşleri değerlendirmesi zorunludur. Burada altı çizilmesi gereken konu kurumların, kararlarının maddi ve mantıki gerekçelerini, kararın nasıl alındığını ve kamudan gelen görüşler hakkında hangi iş ve işlemleri yaptığını açıklama yükümlülüğü altına sokulmuş olmasıdır. Fakat, bu görüş alma yönteminin çok ayrıntılı bir şekilde yasa ile düzenlenmiş olması, bazı ciddi sorunları da beraberinde getirmiştir. Bunlardan bir tanesi, görüş alma sürecinin giderek kırtasiyeciliği arttırarak, devlet ile vatandaş arasındaki iletişimi engellemeye başlamasıdır. Karşılaşılan sorunlardan bir diğeri de, çıkar gruplarının görüş alma sürecini, düzenlemeleri kendi lehlerine yönlendirmek için bir araç olarak kullanmalarıdır. Bu durum, sistemin güvenilirliğini zedeleme riski taşımaktadır.²³

²² <http://www.pc.gov.au/research/swp/miqr/miqr.pdf>; <http://www.oecd.org/dataoecd/40/6/1840728.pdf>

²³ <http://www.oecd.org/dataoecd/48/19/2478900.pdf>

Özetlersek, ABD’de düzenlemelere katılım hususunda farklı uçlarda yer alan iki uygulama görülmektedir. Bunlardan birisi kurumların maddi ve rasyonel gerekçelerini açıklama zorunluluğu, diğeri de yasal ve resmi görüş alma süreci.

4.2. ABD’nin “Daha İyi Düzenleme” Deneyiminden Çıkarılabilecek Sonuçlar

ABD deneyiminde göze çarpan önemli bir husus, dikkate değer bir şeffaflığın olmasıdır. ABD bunu; önerilere, yorumlara, şikayetlere ve OIRA ile kurumlar arasındaki iletişime herkesin ulaşabilmesine ve Amerikan kültürüne iyice yerleşmiş olan ilan ve yorum prosedürlerinin oldukça çok kullanılmasına borçludur. Kanun taslaklarına ilişkin olarak kamuoyuna danışılmasının olumlu ve olumsuz yönleri vardır; düzenlemenin ilk aşamalarında kamunun katılımını artırır. Fakat, aynı zamanda kanuni düzenleme yapanları lobicilik yapanların nüfuzuna maruz bırakır.

Amerikan RIA modelinin önemli bir özelliği de, Amerikan yönetimde değer biçme, ölçme merkezli kültürün yayılmış olmasıdır. Esas amacın performans olduğunu vurgulayan kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması düşüncesi bürokrasinin tedrici dönüşümüne neden olmuştur.

Son olarak, gözden geçirme yöntemi ile ilgili olarak, ABD’nin kendine özgü kurumsal yapılanması bürokrasi üzerinde siyasi kontrolü sağlama sorununu gündeme getirmektedir. Örneğin, Bush ve Clinton yönetimleri döneminde OIRA çalışanları değişmedi ama Beyaz Saray’ın OIRA’nın üyelerine siyasi görüşlerine göre politik desteğini temelli olarak yeniden dizayn etti.²⁴

Görüldüğü gibi, Amerikan modelinde, başkanın bürokrasi üzerinde çok yoğun bir kontrol kurma arzusu vardır ve Beyaz Saray ile Kongre bürokratları kontrol etme yönünden birbirleriyle yarışmaktadırlar.

---

²⁴ Renda, a.g.e., s. 25.

5. Sonuç

Nitelikli bir düzenleme için, iyi yönetim kapasitesinden yararlanılarak mevzuat hazırlama sürecinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu sürecin iyileştirilmesinde önemli tekniklerden birisi DEA'dır. Kamu yönetiminde nitelikli düzenleme yapma aracı olarak DEA'nın gerçekleştirilmesinde; etkin danışma mekanizmalarının kurulmasının, yapılacak düzenlemelerden etkilenenlerin görüşüne mümkün mertebe erken aşamada başvurulmasının, düzenleme ile ilgili kamuoyunun görüşünün alınmasında elektronik imkanlardan yararlanılmasının önemi büyüktür. Bu şunu göstermektedir: DEA'nın iyi işleyebilmesi altyapı olarak iyi yönetim prensiplerinin uygulanmasını ve idarenin kurumsal kapasitesinin yeterince gelişmiş olmasını gerektirmektedir.

Kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmaları çerçevesinde, Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısında da yer alan DEA, Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra 2007 yılı Şubat ayı itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğe göre, değeri 10 milyon YTL'yi aşan kanun tasarıları için kurumlar DEA hazırlamakla yükümlüdür. Muhtemel etki miktarına bakılmaksızın diğer düzenleyici işlemler için de Başbakanlık kurumlardan DEA yapmalarını isteyebilir. 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmi Gazete'de 2007/6 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle DEA Rehberi yayımlanmıştır. Sonuç itibarıyla, bir mevzuat yapma tekniği olarak DEA metodunun izlenmesi kurumların yükümlülüğü haline gelmiştir. Ancak, DEA metodu mevzuat hazırlama sürecine yeni bir sistem getirdiğinden, birbiriyle tutarlı ve verimli işleyebilmesi için bu sistemin baştan iyi tasarlanmış olması gerekir. Bu bakımdan, ülkemizin kamu yönetimi kültürü ile anayasal ve idari yapısı dikkate alınarak başka ülkelerin bu alandaki iyi uygulamaları kendi mevzuat yapma sürecimize adapte edilebilir.

Ülkelerin düzenleme yapmayla ilgili örnek uygulamaları bağlamında, İngiltere'deki mevzuat hazırlama sürecinin iyileştirilmesi ile ilgili aşağıda belirtilen noktalar ülkemizdeki "Daha İyi Mevzuat" çalışmalarında da göz önünde bulundurulabilir;

- Mevzuatta reformla görevli bakanların ve üst düzey yöneticilerin bulunması,
- İyi mevzuat yapma tekniği olan DEA uygulamalarının izlenmesi, takip edilmesi ve sürekli iyileştirilmesi,
- Mevzuatta iyileşme faaliyetlerinin koordine edilmesi,
- DEA kalitesinin bağımsız, konusunda uzman özel bir şirket tarafından denetlenmesi,
- Hükümete mevzuatın iyileştirilmesi çalışmalarında danışmanlık yapan bir özel sektör kuruluşunun bulunması,
- Her kurumun içinde DEA yapan birimlerin Başbakanlığa bağlı bulunması,
- Yapılan düzenlemelerden etkilenenlerin görüşü alınırken yeterli sürenin verilmesi.

Hollanda örneğinde mevzuat kaynaklı idari yükün 2007 sonuna kadar % 25 oranında azaltılması ve böylelikle Gayrisafi Yurt İçi Hâsılının % 1 oranında artırılması gibi rakamsal hedeflerin ortaya konması ülkemiz için de geçerli olabilecek iyi uygulama örnekleridir. Ülkemizde yasal düzenlemelerden kaynaklanan bürokrasinin bütçeye ne kadar maliyet getireceğine ilişkin henüz istatistikî bir çalışma yapılmaya başlanmamıştır. Örneğin, devlet memuriyetine girişte sağlık kurulu raporu ve sabıka kaydı getirme zorunluluklarının kaldırılarak yerine beyan esasının getirilmesinin bütçeye ne kadar katkı sağladığı bilinmemektedir. Ancak unutulmamalıdır ki idari yükün ölçümü bile bütçeye ayrı bir maliyet getirmektedir. İngiltere, idari yükün ölçülmesi çalışmalarına 20 milyon pound harcamıştır. Dolayısıyla yasal düzenlemelerden kaynaklanan bürokrasinin maliyetinin idari yükün ölçümü maliyetinden ancak büyük olduğu durumlarda idari yük ölçümünün yapılması ekonomik açıdan rasyoneldir. Hollanda idari yükün ilk kez ölçümü için 6 milyon euro harcamıştır ancak bu idari yüklerin azaltılmasıyla milli gelirinde 16 milyon euro'luk bir artış meydana gelmiştir.

Hollanda örneğinde iyi düzenleme yapma programının başarısı bakımından vurgulanması gereken diğer bir nokta da başta başbakan, ekonomi ve

adalet bakanları olmak üzere tüm hükümetin söz konusu programa sahip çıkmaları, dahası koalisyon hükümeti kurulması aşamasında en önce konuşulan konulardan biri olmasıdır. En üst düzeyde siyasi desteğe sahip olmayan daha iyi düzenleme yapma programının başarıya ulaşma şansı bulunmamaktadır.

Ülkemizde mevzuat iyileştirme tekniği olarak sadeleştirme alanında önemli adımlar atılmıştır. Örneğin, kanuni dayanağı yürürlükten kalkmasına rağmen bazı yönetmeliklerin hala yürürlükte bulunduğu tespit edilmesi üzerine, 2004/19 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle kamu kurum ve kuruluşlarından yürürlükte bulunan yönetmeliklerini Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğüne göndermeleri istenmiştir. Bir buçuk yıl süren Kanunların, Tüzüklerin ve Bakanlar Kurulu Kararı ile Yürürlüğe Konulan Yönetmeliklerin Sadeleştirilmesi ve Ayıklanması Projesi sonucunda; 118 adet Kanun, 37 adet Tüzük, 39 adet Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Yönetmelik, 1.061 adet Kamu Kurum ve Kuruluş Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer bir mevzuat iyileştirme tekniği olarak danışma ve görüş alma bakımından ülkemiz göreceli olarak iyi durumda olmakla birlikte bu alanda da yeni gelişmelerin kaydedilmesine ihtiyaç vardır. Burada esas sorun, mevzuat iyileştirme tekniği olan DEA'nın uygulanabilmesi sorunudur.

DEA'nın başarılı olabilmesi, idarenin kurumsal kapasitesinin elverişli olmasına, bürokrasinin ve en üst düzeyde siyasetin desteğinin varlığına bağlıdır. Mevzuat hazırlama ve inceleme sürecinde yer alan bürokratların yeni mevzuat tekniğine sahip çıkmaları için bir kültürel değişime ve bunun için de iyi bir eğitime ihtiyaçları vardır. Burada sorun geleneksel kamu yönetimine, yeni kamu yönetimi anlayışı içerisinde doğan bir tekniğin entegre edilmesi sorunudur. Bu nedenle, böyle bir entegrasyonun sağlanması için başlangıçta sistem olarak DEA'nın bütün ayrıntılarıyla iyi kurgulanması, bu anlamda merkezi bir birimin kurulması, ilgili birimler arasında koordinasyonun sağlanması, yapılan DEA'nın dışardan bağımsız acenteler tarafından kalite kontrolünün yapılması altın kurallar olarak sayılabilir. Ülkemizde DEA'yı yükümlülük haline getiren düzenlemeler yürürlüğe konulmuştur ancak kurumların bu yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için nitelikli insan kaynaklarının ve

kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, DEA'dan beklenen fayda temin edilemeyebilir. DEA'dan beklenen faydayı azaltacak veya yok edecek muhtemel ve dikkat edilmesi gereken sorunlar şunlardır;

- İlgili birimler arasında koordinasyon sorunu,
- Düzenlemeyle ilgili danışılacak kişi ve kurumların kapsamıyla ilgili belirsizlik,
- Kurumlar arası yetki karmaşası,
- Düzenleme yapanların danışma sürecinde belli sivil toplum kuruluşlarının nüfuzuna maruz kalması,
- DEA'yı uygulamakla yükümlü kurumlarda kültürel değişimin yavaş olması,
- Metodla ilgili problemler; sosyal ve çevresel etkilerin yeterince değerlendirilmemesi, eksik fayda–maliyet analizi, bazı fayda ve maliyetlerin ölçülememesi,
- Bürokrasi azaltılmaya uğraşılırken başka tür bir bürokrasinin oluşturulması,
- Mevcut düzenleme kültürünün değişmemesi,
- DEA için siyasi destek sağlanamaması,
- Kurumsal yapının adapte edilememesi.

DEA her sorunu çözecek sihirli bir ilaç gibi görülmemelidir. DEA'nın uygulanması yöntemi ve bununla ilgili kurumsal yapılanma sağlam temellere dayandırılmamış ise böyle bir etki analizi, idari maliyeti artırabilir, düzenleme sürecinde danışılan sivil toplum kuruluşlarının düzenleme üzerinde nüfuz sağlamasını kolaylaştırabilir. Dolayısıyla DEA'dan beklenen fayda, etki analizinde izlenen yöntem, analizi yapan kurumların dizayn edilmiş belli standardın yakalanması, yukarıda belirtilen muhtemel sorunların yaşanmamasıyla veya ortadan kaldırılmasıyla ancak gerçekleşebilecektir.

Kaynaklar

HAHN, R.W.; GUASCH, J.L., “The Costs and Benefits of Regulation: Implications for Developing Countries”,

<http://www.worldbank.org/research/journals/wbro/obsfeb99/pdf/article7.pdf>

http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/mandelkern_report.pdf

http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/OECD_Regulation_ImpactAssess_Inventory_2004.pdf

http://www.administratievelasten.nl/default.asp?CMS_ITEM=1FB1E52BE6E74675B3C6AC5F1A6F01A5X1X40260X078

<http://www.betterregulation.gov.uk/>

http://www.brad.ac.uk/irq/documents/archive/Quality_of_Regulation_Australia_in_an_International_Context.pdf

<http://www.brc.gov.uk/downloads/pdf/lessismore.pdf>

http://www.cabinetoffice.gov.uk/about_the_cabinet_office/speeches/murphy/html/index.asp

<http://www.cabinetoffice.gov.uk/regulation/documents/consultation/pdf/2005.pdf>

<http://www.cabinetoffice.gov.uk/regulation/documents/consultation/pdf/code.pdf>

<http://www.hm-treasury.gov.uk/media/95A/52/6presidencies.pdf>

<http://www.oecd.org/dataoecd/40/6/1840728.pdf>

<http://www.oecd.org/dataoecd/44/39/2507037.pdf>

<http://www.oecd.org/dataoecd/48/19/2478900.pdf>

<http://www.ombwatch.org/article/articleview/2995/1/494>

<http://www.pc.gov.au/research/swp/miqr/miqr.pdf>

<http://www.thecre.com/eu-oira/oira.be.mg.initial.htm>

<http://www.whitehouse.gov/omb/inforeg/regpol.html>

<http://www.worldbank.org/research/journals/wbro/obsfeb99/pdf/article7.pdf>

RADAELLI, C.M., “Regulatory Governance in the EU Countries” konulu tebliğ, Exeter Üniversitesi, 20-22 Temmuz 2006.

RENDA, A., “Impact Assessment in The EU”, The State of The Art and The Art of The State, Centre For European Policy Studies, Brussels, 2006.